

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Iwona Koper

w sprawie z powództwa J. J.
przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Sprawiedliwości
o zadośćuczynienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 września 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 6 czerwca 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3) przyznaje radcy prawnemu K. J. od Skarbu Państwa Sądu Apelacyjnego w [...] tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu kasacyjnym kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta) podwyższoną o kwotę podatku od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 czerwca 2013 r. wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oparty został na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że pozbawienie strony możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.) zachodzi wówczas, gdy z powodu wadliwości procesowych sądu lub czynności strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów postępowania, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, a skutki tych wadliwości nie zostały usunięte przed wydaniem orzeczenia (por. m.in. orzeczenie SN z dnia 6 marca 1998 r., III CKN 34/98, Prok. i Prawo z 1999 r., nr 5, poz. 41, z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 416/98, OSNC 2000, nr 12, poz. 220, z dnia 6 maja 2003 r., I CZ 43/03, nie publ., z dnia 19 marca 2004 r., IV CK 216/03, nie publ.).

Sytuacja taka nie wystąpiła jednak w niniejszej sprawie. Wbrew zarzutom podnoszonym w skardze kasacyjnej, sama odmowa ustanowienia dla strony adwokata z urzędu nie usprawiedliwia zarzutu nieważności postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony swych praw. Nieważność postępowania z tej przyczyny zachodzić będzie wówczas, gdy strona wbrew swojej woli została faktycznie pozbawiona możliwości działania. Złożenie przez stronę wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego nie obliguje sądu do jego uwzględnienia. Wniosek podlega uwzględnieniu wówczas, jeżeli w ocenie sądu udział profesjonalnego pełnomocnika procesowego jest potrzebny (art. 117 § 5 k.p.c.). Sytuacja taka będzie zachodzić wtedy, gdy nieporadność strony prowadzi do tego, że przy faktycznym lub prawnym skomplikowaniu sprawy nie jest ona w stanie wykorzystać prawnych możliwości prawidłowego jej prowadzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2005 r., III CK 533/04, nie publ.).

W okolicznościach niniejszej sprawy nie doszło do pozbawienia skarżącego możliwości działania mimo, że składane przez niego wnioski o ustanowienie adwokata z urzędu nie zostały uwzględnione, nie można tym samym podzielić zarzutu, że wskutek wadliwego działania Sądu powód został pozbawiony możliwości

obrony swych praw. Powód przedstawił podstawę faktyczną roszczenia, składał stosowne wnioski dowodowe, wnosił środki odwoławcze, w tym uwzględnioną apelację od wcześniejszego wyroku Sądu Okręgowego. Nie ma dostatecznych podstaw, by zakwestionować ocenę, że sprawa nie należała do skomplikowanych pod względem prawnym i faktycznym.

Wskazać przy tym trzeba, że powód na wezwanie Sądu Okręgowego do sprecyzowania żądania pod względem faktycznym oświadczył, że okoliczności faktyczne związane z żądaniem wskaże w trakcie przesłuchania. W związku z tym Sąd dopuścił ten dowód (na okoliczność z jakimi zdarzeniami wiąże swoje roszczenie na okoliczność kiedy i przeciwko komu składał skargi, i w jaki sposób skargi te były rozpoznawane przez pozwanego), jednak do jego przeprowadzenia nie doszło, gdyż powód wnosił kolejno o jego odroczenie w związku ze składanymi wnioskami o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

W przedstawionym stanie rzeczy odmowa ustanowienia adwokata przez Sąd Apelacyjny nie może być oceniona jako prowadząca do nieważności postępowania przed tym Sądem z powodu pozbawienia skarżącego możliwości obrony swych praw.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), jeżeli bez wątpliwości nastąpiły podnoszone w niej uchybienia lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, albo też podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają wniesioną skargę. Odwołując się do uzasadnienia postaw skargi argumentacja uzasadnienia wniosku o przyjęcie wniesionej skargi do rozpoznania, wywodząca przesłankę oczywistej zasadności wniesionej skargi między innymi z nieważności postępowania w sprawie, na tle jej podstaw oraz motywów zaskarżonego wyroku nie daje podstaw do takiej oceny.

Z tych przyczyn na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w zakresie kosztów postępowania na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1150), orzeczono jak w sentencji.